

§9. Vẽ đoạn thẳng cho biết độ dài

A. Mục tiêu

Kiến thức cơ bản :

Trên tia Ox , có một và chỉ một điểm M sao cho $OM = m$ (đơn vị dài) ($m > 0$).

Kĩ năng cơ bản : Biết cách vẽ đoạn thẳng có độ dài cho trước.

B. Những điểm cần lưu ý

Bài giảng được tiến hành theo trình tự như SGK. Giáo viên hướng dẫn học sinh tự học. Có hai kiến thức :

Kiến thức 1 : Trên tia Ox, vẽ đoạn thẳng OM có độ dài 3cm.

Yêu cầu học sinh sử dụng thước đo độ dài, compa, vẽ chính xác.

Nhận xét rút ra là : Vẽ được một và chỉ một điểm M sao cho $OM = 3\text{cm}$. Khái quát hoá, ta có : Trên tia Ox, bao giờ cũng xác định được một và chỉ một điểm M sao cho $OM = m$ (đơn vị dài), m là số dương cho trước.

Kiến thức 2 : Trên tia Ox, vẽ hai đoạn thẳng OM và ON biết $OM = 3\text{cm}$, $ON = 5\text{cm}$. Trong ba điểm O, M, N điểm nào nằm giữa hai điểm còn lại ?

Yêu cầu học sinh vẽ chính xác, quan sát hình vẽ và trả lời.

Trên tia Ox, nếu $OM = 3\text{cm}$, $ON = 5\text{cm}$ thì M nằm giữa O và N. Khái quát hoá, ta có : Trên tia Ox, nếu $OM = a$, $ON = b$ và $a < b$ thì M nằm giữa O và N.

• Đến đây có thể làm cho học sinh hiểu được khái niệm tia số một cách căn cứ.

Trên một tia gốc O nào đó thì ứng với điểm M không trùng với gốc O ta luôn xác định được số $m > 0$ sao cho $OM = m$, ngược lại ứng với mỗi số $m > 0$ thì xác định được điểm M duy nhất sao cho $OM = m$ (kiến thức 1). Thứ tự các điểm trên tia số được suy từ kiến thức 2.

C. Gợi ý dạy học

Chuẩn bị của giáo viên : SGK, thước đo độ dài, compa.

Hoạt động 1 : *Vẽ đoạn thẳng OM có độ dài bằng 2cm.*

a) Vẽ một tia Ox tùy ý.

b) Dùng thước có chia khoảng vẽ điểm M trên tia Ox sao cho $OM = 2\text{cm}$. Nói cách làm.

c) Dùng compa xác định vị trí điểm M trên tia Ox sao cho $OM = 2\text{cm}$. Nói cách làm.

d) Nhận xét.

Hoạt động 2 : *Vẽ hai đoạn thẳng OM và ON trên tia Ox.*

a) Vẽ một tia Ox tùy ý.

b) Trên tia Ox, vẽ điểm M biết $OM = 2\text{cm}$, vẽ điểm N biết $ON = 3\text{cm}$.

c) Trong ba điểm O, M, N thì điểm nào nằm giữa hai điểm còn lại ?

d) Nhận xét.

Hoạt động 3 : *Củng cố vận dụng kiến thức.*

a) Làm bài tập 58 SGK.

b) Làm bài tập 53 SGK.

c) Làm bài tập 54 SGK.

Hướng dẫn công việc ở nhà

– Học bài theo SGK.

– Làm các bài tập 55, 56, 57 SGK.

D. Hướng dẫn giải bài tập SGK

Ở tất cả các bài tập có cho đơn vị dài (bằng cm) đều yêu cầu học sinh vẽ đúng kích thước.

Bài 53. (h.55)

Hình 55

Vì $ON > OM$ nên trên tia Ox , điểm M nằm giữa O và N . Ta có $OM + MN = ON$ từ đó $MN = 3\text{cm}$. Hai đoạn thẳng OM và MN bằng nhau.

Bài 54. (h.56)

Hình 56

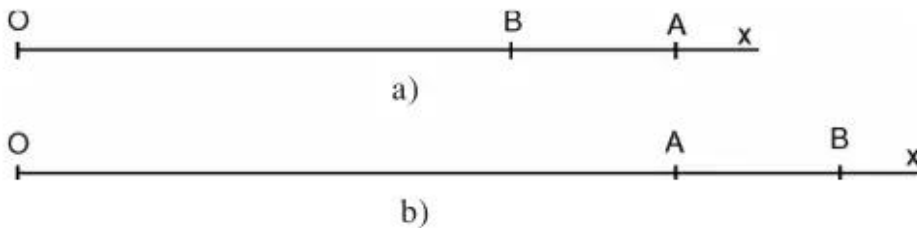
Vì $OA < OB$ nên trên tia Ox , điểm A nằm giữa O và B . Ta có $OA + AB = OB$, hay $2 + AB = 5$ (cm) suy ra $AB = 3$ cm.

Vì $OB < OC$ nên trên tia Ox , điểm B nằm giữa O và C .

Ta có $OB + BC = OC$, từ đó $BC = 3\text{cm}$.

Hai đoạn thẳng BA và BC có cùng độ dài là 3cm nên chúng bằng nhau.

Bài 55.

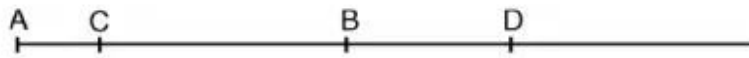

Hình 57

a) Điểm B nằm giữa O và A , ta có $OB + BA = OA$ hay $OB + 2 = 8$ (cm), suy ra $OB = 6\text{cm}$ (h.57a).

b) Điểm A nằm giữa O, B, ta có : $OA + AB = OB$, từ đó $OB = 10\text{cm}$ (h.57b).
 Bài toán có hai đáp số.

Bài 56. (h.58)

Hình 58

a) Vì $AC < AB$ nên C nằm giữa A, B. Ta có :

$$CB = AB - AC = 4 - 1 = 3 \text{ (cm)}.$$

b) Trên hai tia đối BC và BD, góc B nằm giữa C và D nên :

$$CD = CB + BD = 3 + 2 = 5 \text{ (cm)}.$$

Bài 57. (h.59)

Hình 59

a) $CB < CA$ (vì $3\text{cm} < 5\text{cm}$) nên $AB = AC - BC = 5 - 3 = 2 \text{ (cm)}$.

b) $BC < BD$ (vì $3\text{cm} < 5\text{cm}$) nên $CD = BD - BC = 5 - 3 = 2 \text{ (cm)}$.

Vậy $AB = CD$.

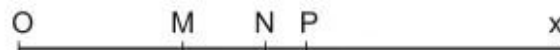
Bài 58. (h.60)

Hình 60

Cách vẽ : Lấy điểm A tùy ý, vẽ tia Ax. Trên tia Ax xác định điểm B sao cho $AB = 3,5 \text{ cm}$.

Bài 59. (h.61)

Hình 61

Trên tia Ox :

$OM < ON$ (vì $2\text{cm} < 3\text{cm}$) nên M nằm giữa O và N, suy ra :

$$MN = ON - OM = 3 - 2 = 1 \text{ (cm)}.$$

$OM < OP$ (vì $2\text{cm} < 3,5\text{cm}$) nên M nằm giữa O và P, suy ra :

$$MP = OP - OM = 3,5 - 2 = 1,5 \text{ (cm)}.$$

Trên tia Mx : $MN < MP$ (vì $1\text{cm} < 1,5\text{cm}$) nên điểm N nằm giữa hai điểm M và P.